

ELOFIZETES
 HELYBEN ES VIDEKEN
 Egy évre ... 150 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre 87-50 Lei.
 Egy óra ... 10-50 Lei.
 Nyilttéri költségek megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és csanádi egyes. vasúti pályájában.
 TELEFON-SZÁM: 87.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Résvény Társaság.
 Boulevard Regale Ferdi-
 and L. (József tőh.)-nt 2-
 1070. TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, november 6.

A magyar békeszerződés ratifikálásának következményei.

BUDAPEST. A ratifikáló törvényjavaslat beérkezését követően az *Ujság* az alábbiakban mutat rá arra, hogy mik lesznek azok a következmények, melyeket a magyar békeszerződés ratifikálása maga után von. Amikor Magyarország meghozza azt az óriási áldozatot, hogy a már aláírt békeszerződést felveszi a magyar törvények sorába, tudatában van annak, hogy a béke ratifikálása sok előnyt is vonhat maga után, ha a szövetséges nagyhatalmak küldötteiben az újjáépítés iránt meg van a kellő jóakarát. Erre vonatkozólag talán legmértvadóbb Ausztria helyzete, amely határozottan a javulás útjára lépett, mióta a jóvátételi bizottság a békeszerződés ratifikálásával együtt Ausztria számára az állami élet és fejlődés lehetőségeit is igyekezett megteremteni. A ratifikálás első következménye az lesz, hogy Magyarország izoláltsága megszűnik és belép a nemzetek társadalmába, melynek immár határozott tagja. Az a viszony, amelyben Magyarország jelenleg van, tulajdonképpen egy félbéke-állapot és a nemzetközi érintkezés csak annyiban áll fenn, amennyiben a nagyhatalmak nyilvánítják meg akaratukat, ellenben ugyanezen akaratnyilvánítás Magyarország elől el van zárva. Ezen a téren sokat ugyan nem lehet várni, bár a legyőzött államok kívánságai eddig méltányos esetekben több ízben méltánylásra találtak, miután békeakarásuknak tanujelét adták. A ratifikálás után Magyarországon azonnal megjelenik a jóvátételi bizottság. A jóvátételi bizottság szervezete eredetileg a legyőzöttek ellen irányult, és azt célozta, hogy minden eszközzel befoglalja azt az elvihető vagyont, mely a jóvátételi igények kielégítésére alkalmas. A jóvátételi bizottság teljes ellenőrzés alatt tarthatja az állami költségvetést és kifejezheti akaratát bizonyos költségek redukálására, vagy bizonyos gazdasági átalakulások keresztülvételére. Így Ausztriában a legutóbbi napokban a hadsereg minimálisra való redukálására vonatkozólag jelentette be kívánságát. Magyarországra nézve a jóvátételi bizottság feladata lesz, hogy a vitás területi kérdéseknél a döntőbíró szerepét magára vállalja. A békeszerződést kísérő jegyzék határozottan kimondja, hogy a legfőbb tanács már munkamegtakarítási szempontból sem óhajtott változtatni a szerződés szövegén, ellenben felhatalmazta a jóvátételi bizottságot, hogy minden olyan területre vonatkozólag, ahol véleménye szerint igazságtalanság történt, javaslatot terjesszen a népszöve-

ség elé. Ez a paragrafus lényeges előnyöket jelent Magyarországnak számára. A békeszerződést a június 4-én Trianonban eszköz-

Gőzhajó a Maroson.

Hosszu idők után ma délelőtt végig Aradnál a Maroson az első gőzhajó. Mérnökök, szakemberek voltak a hajó utasai, akik a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak a karsu járműről, melyen a rövid vízi utat megtették.

A parton álló közönség pedig újjongva üdvözölte a Maros hajóját s talán azt hitte, hogy már meg is indult rajta Erdély felé a személyforgalom. A Hód-Maros zsillipénél, szemben a katonai strand fürdővel terül el Merle Géza mérnök gyártelepe. Itt folyt az az érdekes kísérlet, mellyel a gyártulajdonos és társa Boros Jenő mérnök meglepték a világot. Hajót konstruáltak, mely teljesen vasbetonból készült, az oldalfalakhoz fenékhez tetőzet-hez nincs szükség se vasra, se fára. Gyorsan készíthető és olcsó. Merléék hajója 17 méter hosszú, 3,25 méter széles, járatának mélysége 50 centiméter. Száz lóerős benzomotorral van felszerelve s négy megrakott uszályt (több száz waggon teherárut) könnyen elbir. A Merle-Boros-féle vasbeton hajó sajnos ma még nem járhat állandóan a Maroson, mert a víz sekély, de nagyjelentőségű lesz, majd Arad kereskedelmi életére a Maros szabályozása után.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa déli fél egykor jelen volt a hajó vízrebocsátásánál s megkérdezte Merle és Boros mérnököket, hogy mióta dolgoznak a hajón és milyen terveik vannak vele? A két mérnök a következőket mondotta:

A hajó tervei már régi keletűek, a készitést azonban csak mintegy 8 hónapja kezdtük meg. Azóta szakadatlanul dolgoztunk. A mai próba jól sikerült, a gép kifogástalanul működött, a hajó bevált. Találmányunkat szabadalmaztatni fogjuk. Egy nagyobb pénzcsoport tudomást szerzett róla és máris felszólított bennünket, hogy tegyünk ajánlatot több

zolt aláírás következtében a magyar kormány elfogadta. A ratifikálás csak azon előnyök megnyerését jelenti, amelyeket a békeszerződés végrehajtásánál Magyarország számára kilátásba helyeztek.

Két aradi mérnök találmánya. Próbamenet szakemberekkel.

vasbetonhajó szállítására. Megjegyzésünk esetén azonban a hajókat nem Aradon készítjük, hanem azon a helyen, ahol vízre bocsátják az új rendszerű járműveket. Vasbetonhajónak nagy jövője a Dunán, Tiszán és azokon a folyókon van, melyeknek mélysége átlagban legalább egy méter.

A hajó ma délután 3 órakor tette meg a második próbautját, amely egy óra jól sikerült, mint az első.

Bucsan dr. államtitkár bucaresti utja.

CLUJ. (Kolozsvár.) Bucsan dr. belügyi államtitkár visszatért Bucurestiből, hol a közigazgatás egységesítésének és más belpolitikai kérdésnek tárgyalásán vett részt. Bucuresti útjáról Bucsan államtitkár a következőket mondotta: Mindenekelőtt belügyministerségemről szóló hírt kell megcáfoljam; erről itt hallottam először. Az államtitkárságok Bucurestibe költözése ügyében részt vettem azon a minisztertanácsban, mely elvben az áthelyezést kímélte. A lakáskérdés folytán azonban erre csak december elseje táján kerülhet sor. Ideiglenesen Erdély élére kormánybiztos kerül, ki az összes itt létesítendő felügyelőségek feje lesz. Ez a kormánybiztosság inkább politikai karakterű lesz, nem lesz végrehajtó, csak informatív. Az itt lakó nem román nemzetek kérdése a politika előtérben áll s bár a nemzetiségi államtitkárokról szóló híreszteléseket meg kell cáfolnom, annyit jelezhetek, hogy ez a kérdés előkészítő stádiumban van. A lakástígy kérdésében elkészítettük az új egységes rendeletet, mely valószínűleg a napokban már megjelenik. Ez teljesen a harmadik paragrafus alapján áll, vagyis a felesleges lakásrészek elrekválásának lehetőségét adja meg, de még egyazon városban sem engedi meg az átköltözést, kilakoltatást. A közigazgatási reformra vonatkozólag

Megnyílik a telefon.

Tudvalevő, hogy a katonai hatóság az általános sztrájk előtt Erdély egész területére felfüggesztette a magán telefon-forgalmat további rendelkezésig. Azóta néhány hét telt el, s a többi erdélyi városokban, így Satu-Mare (Szatmár), Oradea-Mare (Nagyváradon), Clujon (Kolozsvárott), sőt újabban Timisoara (Temesváron) ismét szabaddá tették a telefont. Aradon azonban még mindig nem jött semmiféle rendelet s így az itteni telefonok továbbra is zár alatt maradtak. A tegnapi nap folyamán az aradi postahivatal kérvényezte az itteni katonai parancsnokságtól a telefon újbóli szabaddátételét. Értesítésünk szerint a katonai hatóságok nem fognak akadályokat gördíteni a közérdeki ügy elé s így Aradon a telefon forgalom újbóli felvétele már csak órák kérdése.

A bizottság nap-nap után tárgyal. A reform a községi és vármegyey autonómia alapján áll s nagyjában az erdélyi rendszert veszi alapul. Végül megemlítette az államtitkár, hogy az ostromállapot, illetve a katonai zóna nem jelenti azt, hogy a katonaság a munkabérek, lakásrekvírációk kérdésébe beleavatkozhat, így tehát az a hír sem valószínű, hogy a munkabéreket a katonai parancsnokság leszállíthatná.

Mozgósították a vasutasokat

CLUJ (Kolozsvár). Petala tábornok, a hatodik hadsereg parancsnoka tegnap elrendelte a C. F. R. összes kerületi igazgatóságainál alkalmazott hadköteles személyzet (mérnökök, hivatalnokok és minden szakmabeli munkás) mozgósítását és a 46-65 év közötti személyzetnek az új törvény értelmében a hadi munkára való bevonulását. A mozgósított és hadimunkára behívott személyzet megmarad eddigi munkakörében.

Az új lakásrendelet.

Az *Aradi Közlöny* számolt be elsőnek arról, hogy az új lakásrendelet megérkezett a lakáshivatalhoz és közölte az új rendelet főbb pontjait. Munkatársunk ma arról értesült, hogy a rendelet értelmében ma megkezdődtek az egy és két szobás lakásügyek tárgyalásai a lakáshivatalnál, míg a három szobás és annál nagyobb lakások ügyeiben az újonnan alakított lakásbizottság 10-én szerdán tartandó első ülésén fog dönteni.

Művészet.

A szinügyi bizottság ülése.

A szinügyi-bizottság ma délelőtti ülést tartott, amelyen Róna Dezső szinigazgató beadványát tárgyalta. Róna igazgató ugyan is a helyátrak leszállítását utólag terjesztette be a szinügyi-bizottságnak és kérte annak jóváhagyását. Ennek alapján kérte, hogy a helyátrak leszállításának arányában szállítsák le a színházi adót is. A szinügyi-bizottság dr. Robu polgármester elnökletével egyhangúlag hozzájárult az adó leszállításhoz. Róna igazgató kérte a bizottságot, hogy a villanyfogyasztás után reá rótt körülbelül 800 lei fogyasztási adó alól mentesítsék. Tekintettel arra, hogy a színház kulturintézmény, középület, amely a város tulajdonát képezi, a bizottság utasította Róna igazgatót, hogy a bizottság útján adjon be erre vonatkozólag kérvényt a pénzügyigazgatóhoz. Dr. Jancu Kornél bizottsági tag felszólalt, hogy a színházban a tűzrendészeti szempontból tett intézkedéseket nem tartják be. Ugyancsak felmerült a színházi tűzoltóság kérdése is. Róna igazgató ajánlja, hogy a Limbeck-féle helyiségből egyet vegyenek el és ezt alakítsák át a tűzoltók részére. A szinigazgató panaszt tett, hogy a színház öltözőit állandóan lopkodják. A bizottság elhatározta, hogy átír a rendőrprefekturára és kérni fogja, hogy addig, amíg állandó portás fiúkat lehet a bejáratnál létesíteni, rendeljen ki rendőrszeméket. Egyben utasította Róna igazgatót, hogy mindazokat, akik a színházhoz tartoznak, állandó igazolvánnyal lássa el. A rendőrszem csupán azokat engedje belemenni, akik ilyen igazolvánnyal el vannak látva.

* Hamis Raffael kép a Louwreban. Páris. Sir John Lavery angol portréfestő könyvet adott ki, amelyben azt bizonyítja, hogy Raffael „Szent család” című híres képe a párisi Louwreban hamisítvány. A könyv most jelent meg és kétségtelenül figyelemreméltó adataival bőven foglalkozik a párisi sajtó. Lavery szerint a képet Giulio Romano festette.

* A mozgóképszínházak műsora. November 6-án az Apollóban: New-York rejtelmel VII. Bűnügyi dráma. — Az Urániában: New-York rejtelmel VI. Bűnügyi dráma.

* New-York rejtelmel VI. Az Uránia mai programjába New-York rejtelmelnek VI. részét vette fel. Az az órlási érdeklődés, amely naponta megnyilatkozik Clarel detektív páratlanul bravuros küzdelmére írást, a publikum körében egyre tart. Szombaton és vasárnap vetítik az Uránia „A mérges platina karpetec” és a „Kinai negyed” című fejezeteket. Clarel mesterdetektív, dacára, hogy Helénát gonosz fortélyossággal elidegenítették tőle, nem szűnik meg üldözni a „Megsemmisítő kéz” banda főnökét és őrizni Dodge Helénát, kinek életét újra megmenti. dacára a szívét mardosó örült féltékenységének, mikor látja, hogy Heléna Perry Benett-et tünteti ki barátságával. Hétfőn a hetedik részt vetíti az Uránia.

* New-York rejtelmel VII. — az Apollóban. Szombaton és vasárnap tartja műsorán az Apolló színház ennek a nagyszabású detektív filmnek a VII. részét, amely a „Vörös zsebkendő ember és a Szellemláz” című fejezeteket hozza elének. Ezekben derül ki, hogy ki rejtőzik a „Megsemmisítő kéz” főnökének alakja alatt. Főérdeklőségét képezik ezen filmsorozatnak azok a nagyszerű találománnyok, amelyeket Clarel detektív és a

Husz kilométeres tilalmi zóna a határon.

A vármegyei hatóságok már régebbi idő óta intenzíve foglalkoznak azzal a gondolattal, hogyan lehetne a határvidékeken különösen elharapódzott állatcsempészetet megakadályozni. A határvizsgálatot mindenestre megszigorították, de ez még mindig nem bizonyult elegendőnek. A belügyminiszter most átiratot küldött a vármegyei prefekturának, amelyben elrendelte, hogy egy husz kilométeres zóna állítsák fel a határ mentén a csempészet teljes megszüntetésére. A rendelet a közigazgatási hatóságokra bizza a megjelölt zóna egész területén a legszigorubb ellenőrzést. E végből a zóna területén található összes jószágokat

összeírják. A rendelet a legteljesebb szigorral intézkedik aziránt, hogy a jószágokat a zóna területére bevitni, vagy onnan kihozni nem szabad anélkül, hogy előzőleg a csendőrségnél, vagy az illetékes közigazgatási hatóságnál azt be nem jelentenék, illetve míg e hatóságok engedélyét ki nem kérik. E rendeletből kifolyólag az utazást is korlátozni kellett a zóna területén és a zónába eső községek lakói csakis a községi előjárásnál szerzett engedéllyel hagyhatják el a községet. A zóna területén levő főszolgabírák felhívomak, hogy a zóna területén az összes uradalmak és állattartó gazdák jószágállományát szigorúan ellenőrizzék.

Felmentett aradi köztisztviselők.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy három pénzügyigazgatósági tisztviselő állásától való felmentését és Magyarországra való repatriálását kérte. Dr. Nagy Dezső titkár a három tisztviselő egyike Clujra (Kolozsvárra) utazott, hogy a felmentéseket a részszortnál megsürgesse. Nagy dr. tegnap érkezett haza Kolozsvárról, ahol dr. Tósa, a személyes ügyek reszortfőnöke a felmentési kérelmet azonnal teljesítette és kiadta mindhárom tisztviselő részére a felmentési okmányt. Az eredeti szolgálati okmányokat azonban a reszort visszatartot-

ta azzal az indokolással, hogy a magyarok is visszatartotta azoknak a román tisztviselőknek szolgálati okmányait, akik Magyarországból Romániába jöttek. Ezek az okmányok mintegy zálogául szolgálnak a magyarok által visszatartott okmányoknak. — Tekintve, hogy a 6-ára jelzett repatriáló vonat indulása bizonytalan időre elhalasztott, a pénzügyigazgató megengedte, hogy a három tisztviselő a repatriáló vonat indulásáig állásában maradjon és szolgálati ideje alatt illetményét élvezze.

A tűzoltóság újjászervezése. Beadvány a polgármesterhez

A timisoarai (temesvári) tűzvel kapcsolatban felmerült Aradon a tűzoltóság újjászervezésének kérdése. Erre vonatkozólag Mihájloviics Gyula tűzoltóparancsnok ma beadványt nyújtott be a polgármesterhez. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott a tűzoltóparancsnokkal, aki a következőket mondotta:

— Beadványt intéztem a polgármesterhez, amelyben javaslatot teszek a tűzoltóság újjászervezésére. Tűzbiztonsági szempontból elszomorítóak az állapotok Aradon. Attól eltekintve, hogy a legénység létszáma kevés, a tűzoltószerek is minden modern követelményen alól maradnak. A város berendezése is olyan, hogy egy nagyobb tűz esetén a legjobb tűzoltóság munkája

is megbénulna. Arad területén 160 tűzcsap van, a külvárosokban azonban már egy sincs. A víztorony is kicsiny. Javaslatba hozom, hogy az összes aradi tűzmekek állítsanak fel hivatásos tűzoltóságot. Tudomásom van az állomási tűzoltóság felállításának tervéről. Erről azonban hivatalos értesítést még nem kaptam. Az önkéntes tűzoltóságra, mint számottevő tényezőre, számítani nem lehet. Az egyedüli alap csupán a hivatásos tűzoltóság, amely minden pillanatban rendelkezésre áll.

A beadvány már Dr. Robu polgármester kezei között van. A polgármester szerint e beadvány a városi tűzoltóság létszámát 45—50 emberben kéri megállapítani.

főnök küzdelme hoz elének és a tudomány csodálatos vívmányaival folytatják azt az elkecsereedett harcot, amelyben végül mégis csak az igazság képviselője, Clarel győz. A hetedik, részben a bandafőnök leleplezése után, Clarel kibékül Helénával, de amíg a banda teljesen szét nincs ugratva, életük még mindig nincs biztonságban.

Batthyány Tivadar gróf a forradalmi kormány ellen emelt vádakról

—BÉCS. A „Neue Freie Presse” jelenti: A budapesti Terézvárosi Polgári Körben egy évadnyitó gyűlés keretében érdekes beszédet mondott gróf Batthyány Tivadar, a Károlyi-kormány első belügyminisztere. Gróf Batthyány üdvözölte azt a mozgalmat, amelyet Kovács J. István nemzetgyűlési képviselő indított meg a sajtó szabadságáért, mert ez a szabadság lehetetlenné fogja tenni

azt, ami a szónokkal történt, hogy amikor az ellene irányított vádakról és valótlanságokról nyilatkozott egy lapban, azt a lapot a cenzura fellépésére elkobozták. Ezután Batthyány rátért arra, hogy többen folytonosan az ő és volt miniszter társainak vád alá helyezését sürgetik. A legnagyobb nyugalommal és készséggel venné, ha pártatlan bíróság elé állítanák. Ez a pör az egész világ előtt feltárná a múlt bűneit és kitűnne, hogy ő, Lovászy és társai csak a haza üdvéért dolgoztak.

— Követelem azonban — ugymond — hogy elején kezdjék a számonkérést és állítsák bíróság elé mindazokat, akik Magyarországot a német világhatalmi hóbort szolgálataiba állítván, elsősorban okozták az ország vesztét, akik Magyarország hadi összeomlását okozták, akik megengedték és elrendelték, hogy a fronton királyválasztást játszanak, akik a katonákat a köztársaság és a királyság közötti választásra utasították. Ha

majd mindezek felett a világ nyilvánossága előtt ítél a független magyar bíróság. akkor örömmel állok én is a sorrendben elé annak a biztos tudatában, hogy ország-világ előtt nyíltan beszélhetek. Kérem azonban, hogy mindazokat a politikai előkelőségeket, akik 1918. őszén akár mint a Nemzeti Tanács esküt tett tagjai, akár politikai-bizalmi állásokban támogatták az összeomlás idején kinevezett Károlyi-kormányt és most hatalmas oszlopai az ugynevezett keresztény kurzusnak, álljanak ki mellém és magyarázzák meg a magyar közvéleménynek, hogy miért támogatták melegen, hangosan és lelkesen a ma destruktiónak nevezett érá sokan még akkor is, amikor Lovászy és társai, belátva önfeláldozásuk meddő voltát, már rég félreállottunk.

oooooooooooo

Aradi vásár.

(Esett a sertés ára.)

Régi, békebeli fogalmak szerint nyolc-tíz napos nagy forgalmat jelentett, amikor a kereskedelmi élet az utcán liktetett, s amikor mozdulni nem lehetett a város főbb utcáin az árusok és vevők nagy tömegétől. A háboru megölte a vásárokat. Ma volt az első nap, amikor a vásár kezdte a békebeli forgalmat megközelíteni. Nagy volt az állatfelhajtás, Tehén, ökör élősúlyban 5 leiert keft el, a sertés ára, a nagy kínálat következtében 8 leire esett. Borjúban nagy volt a kínálat, azonban a vágatási tilalomra való tekintettel a mészárosok nem vásároltak. A gazdák kénytelenek voltak a borjúkat olcsón adni. Ló sok volt a vásáron. Szép állatot lehetett venni 1500—2000 leiert. A gyümölcs vásár már szerdán kezdődött. Fajalma kilogrammja 1—2 lei, dió kilója 3—4 leibe került. A vásár többi része alig volt nagyobb a békebeli hetipiactnál. Kirakodó vásár alig volt. Hiányoztak a ruhasátrak, hiányoztak a vásár minden részén elhelyezkedett „hét-hét minden darab hét”-hangzású sátrak, hiányoztak a daloskönyvek, hiányoztak azok a mozgó árusok, akik mindenféle újdonságokat kínáltak, nem volt lufballon, nem volt papirtrombita, nem volt kereplő, egyszóval csendes vásár volt.

Renner támogatta a magyar bolsevikiek uralmát.

A bécsi sajtó napok óta nagy izgalommal tárgyalja Diener-Dénes József, volt Károlyi-kormányzati külügyi államtitkár titkos aktáit, amelyek a legnagyobb mértékben kompromittálják dr. Renner-t és Deutsch osztrák hadügyi államtitkárt. Diener-Dénes ezeket a titkos irásokat már a magyar bolsevizmus idején írta az osztrák államférfiaknak és ebből kiderül, hogy úgy Renner, mint dr. Deutsch támogatta Kun Béla uralmát, sőt az ő tudtukkal történt az a sok hadianyaglopás is, amellyel a bécsi arzenál károsították meg, hogy az ellopott fegyvert és lőszeret a magyar szovjet urainak adják el. A szenzációs leleplezésről ezideig se Renner, se Deutsch nem nyilatkozott.

HIREK.

Adófelezlamiasok.

Az I-ső számú adófelezlamias bizottság további tárgyalási sorrendje a következő: Nov. 9.: özv. Lui Józsefné, Lukács Sándor, Lukácsy Lajos, dr. Luszt Ferenc, Lusztbader Adolf, Lusztig Andor. 10. nov.: Lusztig Armin, kk. Luttwák József, Madarász Elemér, özv. Magyar Alajosné, dr. Magyarai László, Magyarai Károly, Mánya Demeter, Mayer Antal. 11. nov. Mayer Miklós, Mayer Henrikné, Malrovitz Emil, dr. Mandl Vilmos, Maár Sándor, Marinkov Péter, Margó Angéla. 12. nov. Márkus István, özv. Marosi Károlyné, dr. Marsieu Jusztin, Martens César, Martics János, Martini János, Martinszky János, Márton Jakab, Martonosi Béla. 13. nov.: Marx János, Máté (Löwy) Mór, Máté János, Máté József, Máté Sándor, Kaufmann Lajos, özv. Kaufmann Lajosné.

IGAZSÁGÜGYMINISZTER AZ AUTOMOBIL ALATT. Páris. Nail Lajos képviselőt, a volt francia igazságügyminisztert az elmúlt hét egyik napján Párisban egy vágató automobil elgázolta. Nail néhány óral szenvedés után behalt sebeibe.

A germán ezresek. A clujli (kolozsvári) pénzügyi rezsoné rendelete értelmében a Banca Generala által kibocsátott 1000 leies lebélyezett bankjegyeket az egyes adóhivatalok beváltják National bankjegyekre. A beváltás terminusa má járt le. Aradon összesen 1300 darab germán ezrest-váltottak be. Az állami adóhivatal ma délben lezárta a beváltási ívet és így a germán ezer leies bankjegyek beváltása véget ért.

Megállapították az októberi villanyárat. A műszaki bizottság ma délutáni ülésén a villanyáram árának október hóra való megállapításával foglalkozott. A villamosáram árát ugyanugy állapították meg, mint szeptember hónapban. Az áram valószínűleg még november hónapban is változatlanul 50 bani marad.

RAZZIA A VÁSÁRBAN. A mai vásárban a rendőség detektívjei razziaát tartottak. Nagyon sok olyan textilárut láttak a vásárosoknál eladásra kitéve, amit nemrégiben a város osztott ki az alkalmazottak között. Az árukat a detektívek elkobozták. A vizsgálat megindult, kik azok az alkalmazottak, akik az olcsó textilárukat rögtön eladták.

NEM LESZNEK KIUTASÍTÁSOK. Az egyik reggeli lap közölte, hogy minisztertanácsi határozat folytán több előkelő aradi lakost fognak a város területéről kiutasítani. A városi prefekturán ma annak közlésére kértek fel bennünket, hogy ilyen értelmű átirat nem érkezett a prefekturára és minden alapot

Semmit sem szabad kivinni Magyarországból.

(A vagyondózsma előzele.)

BUDAPEST. A pénzügyminiszter benyújtotta a képviselőházba az adótól való menekülés meggátolásáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat szerint a törvényhozás további rendelkezéséig tilos az ország területéről bármilyen ingó vagyontárgyat, pénzt, kötvényt, részvényt, takarékpénztári betétkönyvet, cekket vagy bármilyen más értékpapírt, ékszert, drágakövet, gyöngyöt, művészeti, tudományos és muzeális értékű emlékeket, képzőművészeti alkotásokat, kéziratokat, nyomtatványokat, okleveleket, egyházi és világi butorzatot, faragványt, ötvösművet, régészeti emlékeket, néprajzi, népművészeti, természettudományi érdekű és iparművészeti tárgyakat, butorokat, fa- és esontfaragványokat, agyag-, üveg-, bőr- és fémi-

munkálatokat kivinni vagy kiküldeni, követelést belföldi számláról külföldi számlára átutalni. A pénzügyminiszter az ingó vagyontárgyak kivitelét, valamint a követelések átutalását a szükséghez képest az ország egyes meghatározott részeiről más részeire is eltilthatja. A kiviteli tilalom alól mentesítve van az utasok szokásos, rendes podgyásza s az 5000 koronát meg nem haladó készpénz. A törvény rendelkezései nem terjednek ki a kereskedelmi áruk kivitelére. Megokolt esetekben az államkincstár a tilalom alól kivételt engedhet. Aki a törvényt megszegi, büntetést követ el és öt évig terjedhető börtönnel, ötvenezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és vagyonelkobzással büntetendő.

A felborult vonat alatt. Csodálatos véletlen.

Az Acsev. brádi vonalán az elmúlt napokban szerencsétlenség történt a személyvonattal. Az egyik kocsi, melynek éles keréperemei voltak, Nagyhalmágnál kisiklott. A kocsi lezuhant a töltésről és beleesett a töltés melletti tóba. A kisiklás alkalmával kevés utas volt szerencsére a kocsiban, úgy hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. Az utasok között, akik a kisiklott kocsiban tartózkodtak, volt egy körtösbányai ügyvéd tizennégy éves fia is. A gyermek a kocsi ablakánál ült a szerencsétlenség pillanatában. A felboruló kocsiból a

fiu a nyitott ablakon kiesett a töltés alján levő szárazabb füves helyre. A következő pillanatban a hatalmas személykocsi rázuhant. Azonban oly szerencsésen, hogy a földön fekvő fiura a kocsi egyik nyitott ablaka került. A vesztélyes helyzetben lévő gyermek nem vészette el lélekjelenlétét, hanem az ablakon bemászott a kocsi belsejébe. Ertesülésünk szerint a kocsi kiemelése még folyamatban van. Az első kísérletnél a láncok gyengéknek bizonyultak és elszakadtak. Most leszerelték a kocsi kerekeit és így próbálják újból kiemelni.

A vasutasok maradjanak helyükön. A máv. el van látva alkalmazottakkal.

Az arad-téli (tövisi) vonalon szolgálatot teljesítő vasuti alkalmazottak közül többen át akartak lépni a Máv. szolgálatába és ezzel kapcsolatosan repatriálni akarták magukat. Előzőleg azonban egy-néhányan közülük felmentek Budapestre, hogy elhelyezkedésük iránt érdeklődjenek. A Máv. budapesti igazgatóságánál azonban azt a meglepő választ

kapták, hogy ezidőre sem alkalmazottakal el vannak látva. Az igazgatóság tehát azt javasolja, hogy maradjanak meg szolgálati helyükön. A küldöttség tagjai most érkeztek haza Budapestre és közölték a Máv. igazgatóság határozatát mindazokkal, akik repatriálni akarták magukat.

nélkülöz az a hír, hogy a közel jövőben kiutasítások történének.

ELJEGYZÉS. Neu Linust Gyulavarsándról eljegyezte Schillinger Mór Szintéről. (Minden külön értesítés helyett.)

KÖSZÖNET. Az Aradi Uri Fiúk és Uri Leányok Köre folyó évi október 30-án rendezett műkedvelő előadással egybekötött táncmultságának tiszta fejlődéséből a Patronázs Egyesület javára 500 lelt juttatott. A nemes lelkű adományért ezuton mond őszinte, hálás köszönetet az Aradi Patronázs Egyesület.

HELYREIGAZÍTÁS. Legutóbbi számunkban közöltük azoknak a volt közigazgatási tisztviselőknek, megyei al-

jegyzőknek és aradmegyei jegyzőknek a névsorát, akiknek a belügyminiszterium clujli (kolozsvári) főtitkárságának egyik rendelete alapján az aradi alispáni hivatalban jelentkezniök kell. Közleményünkbe fordítási hiba csuszott, amelyben az alispáni hivatal az illető volt közigazgatási tisztviselőktől csak nyilatkozatot akar kivenni arra nézve, hogy a volt tisztviselők a román állam kötelességében akarnak-e maradni, vagy idegen állam polgárává óhajtanak lenni.

Könyvtárakat. hangjelveket magas áron vesz körbe.

A SIMÁNDI GYLKOSOK PÖRE. Az aradi törvényszék Bittó tanácsa jövő szombaton, 13-án kezdi meg a simándi gyilkosság ügyében a főtárgyalást. Ti-

zenhárom vádlott fog a bíróság előtt állani gyilkosság, vagy abbeli bűnrészes séggel vádoiva. Az ügy tárgyalása, a sok vádlottal és tanura való tekintettel, több napot fog igénybe venni.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A szép asszony naplója.

(Pikantéria egy színház körül.)

Egy erdélyi színház tájékán pikáns esetről beszélnek néhány nap óta. A sikamlós történet passzív szereplője a társulat egyik népszerű férfi-tagja, aktív hősnője pedig a művész közismert szép neje, aki nem tagja a színház társulatnak. A hölgy néhány hét óta Budapesten tartózkodik s a beállott hideg napok szalmaövegyi minőségben találták otthon a férjet. Egyik estén a művész sajátkezűleg akart befűteni a hideg lakásban, de a kályha tönve volt mindentéle papirossal. A kályha tisztogatása közben néhány széttépett levélre akadt, melyeken részint idegen férfi irásokat, részint pedig a felesége saját kezevonásait fedezte fel. A levélfozlányokat, régi recept szerint egymás mellé rakosgatta. Amit ki tudott betűzni belőlük, az több, mint a mennyit a legszelidebb lelkű férfi is elviselni képes. Vallatóra fogta a szobaleányt, aki vallott is, majd pedig kutatni kezdett az asszony holmijai között. Egy nagyobb kazetta került a férj keze ügyébe, melyet izgatottan felfeszített s abban ismét újabb és az előbbinél még kellemetlenebb tartalmú leveleket talált. A legnagyobb meglepetés azonban akkor érte a művészt, mikor észrevette, hogy a kazettának rejtett, kettős fedele van s amikor a vésővel felnyitott titkos fedél alól a szép asszony naplója hullott az ölébe. Nevek voltak ott, férfi és női nevek, egy külön listán felsorolva. Minden név mellé pedig egy-egy titkos jel egyszerű rajza. Egyik mellé csillag, másik mellé kereszt, harmadik mellé félhold és így tovább. A napló szövegében aztán a neveket ezek a hieroglifák helyettesítették. Bocaccio és Casanova írásai, modern kiadásban. A szerencsétlen férfi nem aludt azon az éjszakán, de nem is gyújtotta el a kályhát, befűtött neki a szép asszony naplója. A törvényszéken pedig egy valókeresettel többet adtak be másnap délelőtt. Erről az esetről cseveg most az illető színház tájékán a primadonnáktól kezdve a karhölgyekig minden kis csacska szájj.

A szerkesztéstől ideiglenesen

KAROLY JÓZSEF

lelel.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Generál: ALEX. FRUGNA

Apró hirdetések

Levelezés.

RYANON jelű levél átvehető a kiadóban. 4558

"KLEOPATRÁNAK" levele Van Wallinger-hirdetőjében Lázár-utca. 9945

Alkalmazás.

EGY ÚGYES, megbízható, középkorú nő gazdaszónynak ajánlkozik. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóban. 4557

ROMÁN felsőkereskedelmi iskolát végzett állami tisztviselő, fordító, levelezői, vagy más hasonló foglalkozást keres a délutáni időre. Bővebbet Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9945

ROMÁNUL szóban, írásban tökéletesen tudó gyakorlott ügyvédi írónk és egy perfekt géprónó. felvétetik dr. Borneas Jullian ügyvéd irodájában Bud. Reg. Ferdinánd 20b) 4551

Vétel és eladás.

JÓ KARBAN levő, használt úri bútorok eladók Strada Consistoriului (Batthányi-utca) 34b) szám alatt. 4559

ÖZKÁLYHA, antik velencei szalontükrök, régi, masszív bútorok eladók. Cím: Wallinger hirdető irodájában. 9944

ZSIR ÉS SZALONNA nagyban és kicsinyben kapható. Zsir kg.-ként 22 lei, szalonna 20 lei. Nagy Ferencné, Újszent-Anna. 4560

TELJESEN jókarban levő 26X-os motor kerekpár gummi külső-belső és egy teljesen új gyújtásos Bosch-mágnes magas feszültségű eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9945

FELSŐRANGU rövid zongora eladó. Orczy-utca 8. I. 16. megtekinthető délután 3-5 óráig. 4560

KOMPLETT, kettőszobás, elegáns úri lakberendezés perzsaszőnyegekkel, konyha és előkamra berendezéssel együtt eladó. Bővebbet Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9944

ÖSSZECSUKHATÓ vaságy, gyermekkosci, egy diván, babakelengye eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9944

ANTI-K PORCELLANT, bútor, szőnyeg, festmények, ékszer vesz Salon Artistique Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 10351

EVŐKÉSZLET, hat személyes ezüst, Skunks boa, ezüst és arany szivarkatárcák, városi bunda opozum bélessel eladó Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. az udvarban. 4496

NYOLCVAN SZÁZALEKOS ECETSÁV, KAPHATÓ KALMÁR ENDRE CEGNÉL, ZSIDÓ TEMPLOM ÉPÜLET, SAROK ÖZLET. 4541

NÉGY MÉTER hosszú 3 méter széles Szmirna ebédli szőnyeg és egy kisebb perzsaszőnyeg kapható Hoffmannál, Fischer Elise épület. 4536

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

JÓFORGALMU korcsma és szatócsüzlet házsal együtt eladó. Sarlot-Domankos-utca 34. 4517

TIZHOLDAS tanyát keresek Arad megyében, rögtön megvételre. Bővebbet Cornul vanatorului, Vadász-kürt-kávéházban. Szerenél. 10320

Grünwald s/ Moskovitz

szukor, cukorka, gyümölcsiz, gyarmatárak és norinbergi nagykereskedése. 1091

Az olasz bolsevizmus ellen.

ZÜRICH. Az olasz lapok egyhangzóan igen komolyan mondják a belső helyzetet. Milo tengernagy, zarái parancsnok megesküdött, hogy sohasem fog kivonulni Dalmáciából. A nacionalisták elhatározott szándéka, hogy megbuktatják Giolittit és helyébe olyan kormányt juttatnak, amely igyekezni fog elfojtani a bolsevistá forradalmat és a rendet, a kenyérárnak kilogrammonként 3 lirára való felemelése, a munkaidőnek 10 órára való meghosszabbítása és feltétlen sztrájktilalom által ismét helyreállítani.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlötték nem vállalunk felelősséget.

A rokkantszövetség váasa

Több aradi lapban közzétett közleményekre vonatkozólag, a rokkant szövetség, mint a bucaresti országos rokkant szövetség „Averescu tábornok” fiókja kijelenti, hogy a közlemények teljes egészükben nem fedik a valóságot és az, amugy is szomorú helyzetben lévő rokkantakat a végnomorra dönteni vannak hivatva. Szövetségünk ezért tehát kötelességéhez híven visszautasítja az igazságtalan vádakát és nem tűrheli, hogy sérelem érje annak fejét. Averescu tábornokot. Szövetségünk az országosnak fiókja s ez 480., 481-920. számú értesítésekkel az aradi prefekturának is tudomásul adatott. Tehát csak az alap-

szabályoknak tettünk eleget, amidőn a rokkantak, özvegyek és árvák érdekében lelkes beszédek és átiratok keretében kértük esdve, hogy a kitüntetésszámba menő és alapszabályokban biztosított tagságot vállalják el és ne hagyják a rokkantakat éhezve, rongyosan, orvos és gyógyszer nélkül elveszni.

A nemes szív és emberi szeretet majdnem mindenütt megnyílvánult, sőt meghatottan konstatáltuk, hogy a közlemények dacára mindannyian kijelentették, hogy tisztában vannak annak tendenciájával és esetleg azon egyénnel is, akik, amidőn a jótékonyt kell gyakorolni, a zaklatás ürügyét öltik magukra, hogy ezzel elpalástolják a nyomor iránti közönyüket. Azon közleményre, ami a népjóléti adót illeti, a magas miniszterium és a közönség fogja megadni a választ. A szövetség intenciója sztrájk és anarchia nem lehet, a rokkantak jogainak kivívását pedig az emberi szeretet alapjára fekteti. Hogy mennyire anarchiamentes, a legfényesebb példa erre, hogy kebelében szakszervezeti tagokat nem tűr meg. Csak rokkantait lát nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül. Joggal kérdezzük tehát, hogy ki követ el terrort? Azok-e, akik tudják Averescu tábornok ur intencióját és ahhoz szorosán, szent meggyőződéssel ragaszkodnak, vagy azok, akik a közönség megtévesztésére azokat negligálják? Bajtársainkat télviz idején a legnagyobb nyomorban, zúllásban és végelkeseredés stádiumában nem hagyhatjuk, bajtársainkat az anarchiában, a prostitúció karjaiba szó nélkül nem engedhetjük, kötelességünket nem tagadhathatjuk meg. Opre, diszelnök. Mihály, alelnök. Rimánóczy, titkár.

Írógépek-vétele, Bodnár írógép vállalatánál (a eladása, javítása főpostával szemben).

10081

Allandó gyorsíró gyűjtő-tökési forgalom.

Arad—Teus (Tövjs) Brasov. — Arad—Teus (Tövjs) Cluj (Kolozsvár) Oradea-Mare (Nagyvárad). — Arad—Vintul de Jos (Alvincz) Sibiu (Nagyszeben) Fogaras Brasov. — Arad—Targul Muras (Marosvásárhely) Brasov. — Arad—Timisoara (Temesvár) Orsova vonalak összes állomásaira felelősség mellett kísérvél.

A városi menetjegyiroda megbízottja: **Rubinstein Mór** államvasúti szállító. 1556

Fekete bádóg, cinkezett vasbádóg, cink és vasbádóg, drót, betonrudvas, lapos-, kerek-, szögletes-, négyszögű U-vas, stb., vállvas, habbádóg, nyers és cinkezett drótszögeket szállít azonnal I. a minőségben.

A D. L. Ö. W. & S O H N

vás és termékeskedő cég, bádóg és vasanyagkereskedési osztálya. Képesítéssel Bécs, X. Absberggasse 17. Telefonszámok: 55384. és 53257. Rövidített cím: Ad. Löw, et Sohn, Wien, X. Távirat cím: Adlöwsohn Wien 75. 4447

Angol géphajtósíjjat,

varrósíjjat, szíjösszekötőt, Klingerit és egyéb tömítéseket, asbestet, svájci szitaselymet, malomhevedérekot, víztérleget, Magnolia és egyéb csapágyfémeket, angol ónt, drótszeget, trágyavillát, kör és gatterfűrészlapokat, patkót és patkószeget, mindennemű műszaki cikkekot, gépolajokat, lenolajkepcot, repocslajat, Tovottekenőscot, mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, szükségleti cikkekot a mezőgazdaság számára, raktárról azonnal szállít az ország minden részére. 4369

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

Szibiu, Salzgasse 22. Főlerakat: Cluj, Heital-u. 3. szám.

Hann és Társa

gép- és műszaki kereskedelmi r.-t.

Kalapgyári raktárba

Str. Molano (Ferry-a) Gróf Hunyadi-palota

BREDETI MODELEK nagy választékban megérkeztek. Ugyanott alakítások me-delek után gyorsan és jutányosan készülnék. 445

Reg. Romania Int. de ocot Int. 2762-920. tkv. sz.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY ÉS FELTÉTELEK.

A borosjenői kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhirre teszi, miszerint a Borosjenői Takarékpénztár és csatlakozottak kimondott, Pavlovits Konstantin, kiskoru Pöpa Szöfla és Tivadar, a Victoria Takarékpénztár és Hitelfizetés, kiskoru Pöpa Násza és Kotok Sándor végrehajlatóknak, Kotok György végrehajlat, szenvedett elleni többrendbeli tőke s jár iránti végrehajlati ügyében az árverés elrendelte, minek folytán az aradi, kir. tvszék és a borosjenői kir. bíróság területén fekvő és a seléndi 25. sz. tkvben A + 1 sor. (70-71) hrzi sz. a foglalt ingatlanok Kotok Györgyöt illető 1/2 része 76 kor., a seléndi 46. sz. tkvben A + 1 sor (115-116) hrz. a foglalt ingatlanok Kotok Györgyöt illető 1/2 része 94 kor., a seléndi 47. sz. tkvben A. I. 1., 3., 5., 6. sor (117-118), 459., 606., 674. hrz. a foglalt ingatlan 1216 kor. és a seléndi 218. sz. tkvben A + 1. sor 1102. hrz. a foglalt ingatlan 94 kor. kiáltási árban az 1920. évi december 6. 9. napján délelőtt 11 órakor Selénd község házában megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek mellett fog eladni:

1. A seléndi 218. sz. tkvben C. I. a. özv. Pöpa Sofronné Krisztik Joanna javára bekebelezett szolgálomijog érintetlenül hagyatik.

Ha a kikiáltási áron felüli ígért nem tétetnek az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adni, de 52 koronánál s illetve 64 kor., 812 kor. és 64 koronán alul el nem adatik.

2. Árverési kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10 %-át vagyis 7 kor. 60 fillért s illetve 9 kor. 40 fillért, 121 kor. 80 fillért és 9 kor. 40 fillért bánatpénzként készpénzben, vagy az 1881. november 1-én 3333. sz. I. M. R. 8. §-ában kijelölt értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni, vagy az 1881. 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni. Vö amennyiben a kikiáltási árán magassabb ígértet tett, köteles nyomban a bánatpénzt a kikiáltási ár 10%-át kiegészíteni, minek, ha eleget nem tette, ígérte figyelmen kívül hagyatik s a nyomban folytatandó árverésben részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígértet, — előbb azonban más is árverelt — közülük a legtöbbet ígéro által az ingatlan megvett nek fog tekintetni, kivül azonban az előbbi bekezdésben írt rendelkezés alkalmazást nyer.

Az árverési hirdetményben foglalt többi feltételek ezen bíróság tkvi osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. 4555

Borosjenő, 1920. október 18.

Dr. FARKAS, s. K. bíró.

„HERMES” hirdetés 2458.

Gyümölcs fákat

Sétány fákat
Diszceserjéket
Fenyőfákat

Szőlőtőlványokat

Am. Alanyvesazót
Zöldség és
Takarmányrépa magot
szállítanak legelőnyösebben

Fischer és Társai

tulajdonosok: 4180

ifj. AMROSI M. és FISCHER L. örökösai
NAGYENYED-AJUD.